

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – LISTOPAD 2014

1. 11. ve 21.00 SEČ
15. 11. ve 20.00 SEČ
30. 11. v 19.00 SEČ

Platí na celém území ČR
Pozice planet v mapce
vyneseny k 15. dni
v měsíci.

PLANETY

Merkur – v první polovině měsíce na ranní obloze

Venuše – koncem měsíce večer nízko nad JZ

Mars – večer nízko nad JZ

Jupiter – ve druhé polovině noci v souhvězdí Lva

Saturn – nepozorovatelný

Uran – většinu noci kromě jitra v souhvězdí Ryb

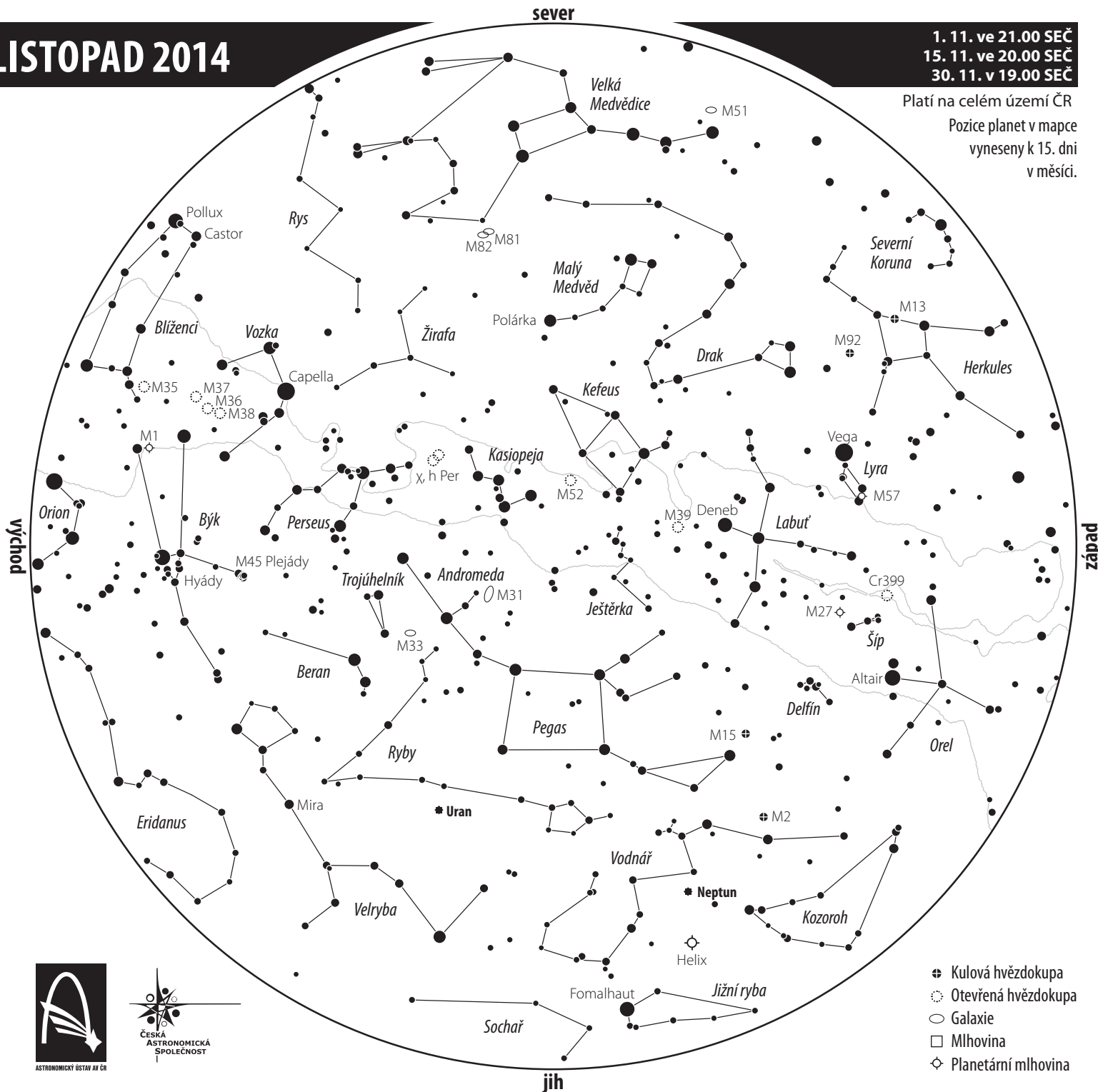
Neptun – v první polovině noci v souhvězdí Vodnáře

ZAJÍMAVOSTI NA OBLOZE

1. Merkur v největší západní elongaci ($18,5^\circ$ od Slunce)
3. Měsíc v perigeu (nejblíže Zemi – 367 879 km)
4. Těsná konjunkce Měsíce s Uranem ($0,4^\circ$)
5. Asteroid Europa (52) v opozici se Sluncem
6. Přiblížení Marsu k hvězdokupě M 22 ($0,8^\circ$)
6. Měsíc v úplňku (22.23 UT)
8. Měsíc nedaleko Aldebaranu ($0,7^\circ$) v Hyádách
11. Zákryt hvězdy λ Gem ($3,58^m$) Měsícem
14. Měsíc v poslední čtvrti (15.16 UT)
15. Měsíc v apogeiu (nejdále od Země – 404 336 km)
15. Asteroid Hebe (6) v opozici se Sluncem
17. Maximum meteorického roje Leonid (ZHR ≈ 15 met./hod.)
18. Saturn v konjunkci se Sluncem
22. Měsíc v novu (12.32 UT)
27. Měsíc v perigeu (nejblíže Zemi – 369 827 km)
29. Měsíc v první čtvrti (10.06 UT)

Všechny časové údaje uvedeny ve Světovém čase (UT).
Středoevropský čas (SEČ) = UT+1 h

Aktuální mapky na následující měsíc naleznete volně ke stažení vždy na počátku měsíce na www.astro.cz
a www.udalosti.astronomy.cz

ASTRONOMICKÝ ÚSTAV AV ČR

ČESKÁ
ASTRONOMICKÁ
SPOLEČNOST

- ♁ Kulová hvězdokupa
- ☉ Otevřená hvězdokupa
- Galaxie
- Mlhovina
- ♁ Planetární mlhovina

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – VHODNÉ OBJEKTY PRO AMATÉRSKÁ POZOROVÁNÍ – LISTOPAD 2014

Říjnové a listopadové noci se vyznačují častým výskytem inverzí – zatímco v nížeji položených oblastech panuje nevlídné počasí pod příkrovem nízké oblačnosti, na horách bývá jasno. Mnohdy nízká oblačnost navíc utlumí světla měst v údolích a nabídne tak oblohu u nás jinak nedostupnou...

Z planet nám listopadová obloha nabídne hlavně možnost pozorování **Merkuru**, který je 1. 11. v nejnepříhodnější západní elongaci tohoto roku a svítí jasně a poměrně vysoko na ranní obloze. Období viditelnosti končí kolem 20. 11. **Venuše** je blízko u Slunce a tudíž takřka nepozorovatelná. Až koncem měsíce ji můžeme nalézt na soumrakové obloze, krátce po západu Slunce. **Mars** se stále zvečera plíží nízko nad JZ obzorem a 6. 11. večer bude procházet necelý stupeň jižně od jasné kulové hvězdokupy M22 ve Střelci. **Jupiter** nám dělá radost, vychází stále dříve před půlnocí a dalekohledem lze sledovat úkazy jeho nejjasnějších měsíců (viz graf vpravo) a detaily v atmosféře. Naproti tomu **Saturn** je v listopadu nepozorovatelný – 18. 11. je v konjunkci se Sluncem, aby se v prosinci objevil na ranní obloze. Stále ideální podmínky k pozorování má **Uran** s **Neptunem**. Majitelé větších dalekohledů mohou zkusit pozorovat jejich nejjasnější měsíce.

Listopadové přechody GRS v UT (SEČ = UT + 1 hod.):

1: 1:14, 11:09, 21:05; 2: 7:01, 16:56; 3: 2:52, 12:48, 22:44; 4: 8:39, 18:35; 5: 4:31, 14:26; 6: 0:22, 10:18, 20:13; 7: 6:09, 16:05; 8: 2:00, 11:56, 21:52; 9: 7:48, 17:43; 10: 3:39, 13:35, 23:30; 11: 9:26, 19:22; 12: 5:17, 15:13; 13: 1:09, 11:04, 21:00; 14: 6:56, 16:51; 15: 2:47, 12:43, 22:38; 16: 8:34, 18:30; 17: 4:25, 14:21; 18: 0:17, 10:12, 20:08; 19: 6:04, 15:59; 20: 1:55, 11:51, 21:46; 21: 7:42, 17:38; 22: 3:33, 13:29, 23:25; 23: 9:20, 19:16; 24: 5:12, 15:07; 25: 1:03, 10:59, 20:54; 26: 6:50, 16:46; 27: 2:41, 12:37, 22:33; 28: 8:28, 18:24; 29: 4:19, 14:15; 30: 0:11, 10:06, 20:02

V listopadu se do opozice se Sluncem dostávají také dvě planety. 5. 11. Je to **Europa** (č. 52), která dosáhne 10,5^m, ale 15. 11. je v opozici se Sluncem planeta č. 6 **Hebe** – jedna z největších planetek hlavního pásu asteroidů (rozměry cca 205×185×170 km). Objevil ji 1. července 1847 německý astronom Karl Ludwig Hencke (mimochodem objevil i asteroid č. 5 Astraea). Pojmenována byla podle řecké bohyně věčné mladosti Hébé, jméno navrhl slavný německý matematik a fyzik Johann Carl Friedrich Gauss. Po Vestě, Ceresu, Irisu a Pallasu je to pátý nejjasnější asteroid – v opozici blízko perihélia může jeho jasnost dosáhnout až 7,5^m. V listopadu 2014 bude mít 8,1^m a k jejímu pozorování postačí i malý triedr, proto přinášíme vyhledávací mapku části souhvězdí Eridanu, kde jsou pozice vyneseny pro každý listopadový den v 00 UT.

S jasnými kometami je to v listopadu špatné, na severní obloze není v dosahu malých přístrojů aktuálně žádná vlasatice. Pár **zákrytů** jasných hvězd nám nabídne Měsíc:
5. 11. – 110 Psc (4,26^m) – vstup 17.07, výstup 18.08 UT
11. 11. – 4 Gem (3,58^m) – vstup 19.37, výstup 20.02 UT
12. 11. – 68 Gem (5,27^m) – vstup 04.10, výstup 05.29 UT

pozn. časy zákrytů jsou počítány pro Liberec a na území ČR se mohou o pár minut lišit

